

Korzystanie z metody osi czasu

Autorzy: Kerim Somun i Maja Nenadović

To nie jest standardowy plan lekcji, lecz raczej przegląd zalet i różnych sposobów wykorzystania cyfrowych i papierowych kart czasu w edukacji (historycznej). W ramach zestawu narzędzi JustNow przygotowaliśmy kilka harmonogramów, które zachęcamy do wykorzystania w procesie nauczania przez nauczycieli, wychowawców oraz osoby pracujące z młodzieżą.

ZALETY METODY OSI CZASU

Metoda osi czasu zapewnia listę wydarzeń, które miały miejsce w porządku chronologicznym. W projekcie JustNow zastosowano metodę osi czasu, aby zapewnić kompleksowy i innowacyjny przegląd różnych wydarzeń, kluczowych osobistości, koncepcji i kamieni milowych, aby zapewnić narzędzie, z którego można korzystać na zajęciach.

Zastosowanie osi czasu jako metody nauczania ma wiele korzyści.

Osie czasu wspomagają organizacji i przetwarzaniu informacji przez osoby uczestniczące.

Podczas organizowania osi czasu, osoby uczestniczące są zachęcane do nawiązywania powiązań i szukania wzorców. Gdzie to możliwe, harmonogramy mogą uwzględniać różne perspektywy i/lub obszary informacji (np. kulturalne, polityczne, gospodarcze itp.), aby były kompleksowe, a nie tylko chronologiczne.

Terminologia jest elastyczna.

Rozpoczynając od podstawowej osi czasu, osoby uczestniczące mogą dodawać własne wydarzenia (historię życia) do ogólnej osi czasu historii, korzystając z samoprzylepnych karteczek lub markerów na tablicy. W przypadku cyfrowej osi czasu, można dodawać wydarzenia lub wpisy, zależnie od własnych zainteresowań i znaczenia dla danego tematu.

Osi czasu są wizualne.

Fotografie, mapy, ilustracje, grafiki - wszystkie te elementy mogą być niezwykle pamiętne. Mają zdolność ilustrowania wydarzeń i przekazywania emocji, których surowy tekst podręcznika nie jest w stanie oddać. Zachęcanie osób uczestniczących do interpretacji obrazów z osi czasu może dodatkowo pobudzić ich wyobraźnię i kreatywność.

Harmonogramy stanowią narzędzia oceny.

Osie czasu mogą być wykorzystane do oceny wiedzy osób uczestniczących, analizy nowych informacji, odświeżenia pamięci lub wprowadzenia nowej perspektywy na okres historyczny lub temat omawiany w klasie za pomocą standardowych metod nauczania.

Harmonogramy pomagają osobom uczestniczącym zorganizować się.

Metoda osi czasu, cechująca się liniowością, analizą przyczyn i skutków oraz różnymi perspektywami, umożliwia osobom uczestniczącym refleksję na temat powiązań między wydarzeniami, osobami, koncepcjami i kontekstami. To może wspierać krytyczne myślenie i interdyscyplinarne zrozumienie danego zagadnienia.

Osie czasu są użyteczne dla różnych stylów i preferencji uczenia się.

Wszechstronność metody osi czasu oznacza, że może być atrakcyjna dla wzrokowców, którzy preferują obrazy, zdjęcia i grafikę. Osoby uczestniczące bardziej skupieni na informacjach i danych będą zajęci tekstem, narracją, opisami obrazów, a także próbami zidentyfikowania i wstawienia ewentualnych brakujących ogniw. Osie czasu można dostosować tak, aby uwzględniły różne sposoby uczenia się.

CELE I EFEKTY KSZTAŁCENIA

Niektóre cele i efekty kształcenia, które można osiągnąć poprzez zastosowanie metody osi czasu, to:

- Podnoszenie umiejętności osób uczestniczących w analizie zależności nieliniowych;
- Wsparcie osób uczestniczących w zrozumieniu kontekstu historycznego (osie czasu przedstawiają kontekst poszczególnych wydarzeń, ludzi, wynalazków, relacji z innymi);
- Nauczanie osób uczestniczących analizy na poziomie mikro, makro i mega;
- Wsparcie koncentracji osób uczestniczących na szczegółach;
- Rozwijanie umiejętności formułowania argumentów przez osoby uczestniczące;
- Podnoszenie umiejętności osób uczestniczących w porównywaniu okresów/pojęć w różnych okresach;
- Rozwijanie zdolności do rozpoznawania zmian (i ciągłości) w czasie i przestrzeni.

Różnorodne zastosowania metody osi czasu

ANALIZA I DEBATA W GRUPIE

Potrzebne materiały: Wydrukowane karty z osią czasu, taśma, karty roku przyklejone na osi czasu na ścianie lub tablicy w klasie.

Przygotowania:

Rozmieść karty z osią czasu na stole, na których chcesz się skoncentrować podczas lekcji. Przyczep karty roku do linii na ścianie lub tablicy w sali lekcyjnej.

Instrukcje:

Poproś każdą osobę uczestniczącą o wybranie jednej (lub dwóch) kart ze stosu. Powinni wybierać na podstawie tego, co jest atrakcyjne wizualnie lub co wydaje się im interesujące – nie powinni czytać opisu na odwrocie przy wyborze odpowiednich kart.

- Poproś osoby uczestniczące o zapoznanie się z wybranymi kartami, przeczytanie opisu na odwrocie i zapytanie osobę prowadzącą o ewentualne niejasności.
- Podziel klasę na kilka grup w zależności od liczby kategorii, które będą dyskutowane (osoba prowadząca decyduje o odpowiednich kategoriach):
 - a. *Poproś wszystkich posiadających karty z osią czasu/obrazy osób/postaci historycznych, aby udali się do jednego rogu;*
 - b. *Poproś wszystkich posiadaczy kart/obrazów z osią czasu przedstawiających kulturę, sport, rozrywkę (muzykę, sztukę, literaturę, filmy), aby udali się do innego rogu sali lekcyjnej.*
 - c. *Poproś wszystkich posiadaczy obrazów konfliktu/wojny, aby udali się do innego rogu sali lekcyjnej;*
 - d. *Poproś wszystkich posiadaczy wizerunków symboli i map (flag, emblematów itp.) o przeniesienie się do innego rogu sali lekcyjnej.*
 - e. *itd.*

Ta część została zaadaptowana z: Danielle Picard, Derek Bruff, 'Digital Timelines,' Vanderbilt University Center for Teaching, dostępne pod adresem: <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/digital-timelines/> (dostęp: 10 maja 2018)

- Po utworzeniu grup, poproś je o porównanie kart podczas dyskusji grupowej (Jakie rodzaje obrazów mamy w naszej grupie? Jakie są podobieństwa między obrazami? Jakie są różnice? Jaki nastrój lub przesłanie niosą te obrazy? Czego nas uczą na ten temat/okres historyczny itp.).
- Po omówieniu w grupach, osoba prowadząca zachęca osoby uczestniczące do prezentacji wybranych kart i umieszczenia ich na osi czasu (na ścianie/tablicy) w porządku chronologicznym. (Co skłoniło Cię do wyboru tej karty? Co reprezentuje Twoja karta?)

To najprostszy sposób przeprowadzenia wprowadzającej lekcji na określony temat za pomocą kart osi czasu w ich fizycznej postaci.

KARTY CZASU – PLAKATY

Potrzebne materiały:

Karty osi czasu drukowane, taśma, papier do flipchartu, markery.

Przygotowania:

Rozmieść karty z osią czasu na stole, na których chcesz się skoncentrować podczas lekcji, tak aby obrazy były wyraźnie widoczne dla osób uczestniczących. (Najlepiej ograniczyć liczbę kart do minimum, aby nie obciążać osób uczestniczących zbyt dużym wyborem.)

Instrukcje:

- Poproś każdą osobę uczestniczącą o wybranie jednej karty ze stosu. Powinni wybierać na podstawie tego, co jest atrakcyjne wizualnie lub co wydaje im się interesujące – nie powinni czytać opisu na odwrocie przy wyborze odpowiednich kart.
- Poproś osoby uczestniczące o zapoznanie się z wybranymi kartami, przeczytanie opisu na odwrocie i zapytanie osoby prowadzącej o ewentualne niejasności.
- Utwórz losowo kilka grup (z 4–5 osobami w każdej grupie) (np. poprzez poproszenie osób uczestniczących o odliczenie od 1–5).
- W każdej grupie osoby uczestniczące porównują swoje zdjęcia i dyskutują: „Wybrałem to zdjęcie, ponieważ...” Następnie poproś grupę o przedyskutowanie, które zdjęcie w ich grupie przedstawia najważniejszą lub najmocniejszą myśl/wiadomość.
- Po wybraniu jednej karty osi czasu (lub wielu kart, jeśli potrafią wyjaśnić powiązania), poproś grupę o stworzenie plakatu. Kartę można przykleić do flipchartu i narysować lub napisać wokół niej. Celem jest stworzenie plakatu, który właściwie przekaże przesłanie i historię zawartą w fotografii/obrazach.
- Po przygotowaniu plakatów przez wszystkie grupy nadszedł moment prezentacji przed pozostałymi grupami.
- Wszystkie grupy powinny zaprezentować swoje plakaty, a najlepiej, gdy każdy członek grupy zabierze głos. Należy wysłuchać wszystkich prezentacji i poprosić osoby uczestniczące o przedstawienie swoich komentarzy i pytań grupie prezentującej. Osoba prowadząca pełni rolę moderatora podczas dyskusji.

Podsumowując lekcję, osoba prowadząca powinna przemyśleć kluczowe karty osi czasu użyte w ćwiczeniu, zwracając uwagę na mocne strony historycznych elementów każdej karty. To pozwoli zakończyć zajęcia w sposób inspirujący uczniów do refleksji.

KARTY OSI CZASU – BINGO.

Potrzebne materiały:

Karty z osią czasu, prezentacja PowerPoint lub inna prezentacja zawierająca 30 lub więcej pytań quizowych.

Przygotowania:

Rozmieść na stole karty z osią czasu, na których chcesz się skoncentrować podczas lekcji, tak aby obrazy były wyraźnie widoczne dla uczestników.

Instrukcje:

- Przygotuj obszerny quiz na temat wybranego zestawu kart osi czasu. Pytania mogą przyjąć formę prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru, krótkiego eseju lub typu tak/nie.
- Ta lekcja ma na celu przypomnienie tematu, ostatniej powtórki przed egzaminem itp.
- Podziel grupę na zespoły składające się z dwóch lub trzech osób. Każdemu zespołowi losowo przydziela się kilka kart z osi czasu z zestawu (jako karty „oszukiwania” lub pomoc w quizie). Mają 5 minut na zapoznanie się z kartami w każdej grupie, ewentualnie krótką rozmowę na ich temat.
- Rozpocznij wyświetlanie pytań quizu, upewniając się, że są one określone w czasie (z widocznym licznikiem czasu). Grupa, która ma odpowiedź na pytanie, może podnieść rękę, aby zaoferować odpowiedź – jeśli zaproponuje poprawną odpowiedź, quiz przechodzi do następnego pytania, a grupa zdobywa punkt. Jeśli zaproponowali nieprawidłową odpowiedź, odliczanie trwa do momentu, aż inna grupa zaproponuje poprawną odpowiedź.
- Szybkie tempo pytań w quizie, przyjazna rywalizacja i prawdopodobnie niewielka „nagroda” oferowana zwycięzcom (coś symbolicznego) zapewniają, że będzie to skuteczna rewizja obszaru tematycznego lub okresu historycznego.

REFLEKSJA OSOBISTA NAD OSIĄ CZASU

To ćwiczenie zachęca do refleksji nad znaczeniem badanego tematu dla życia osobistego osób uczestniczących. Można poprosić ich o analizę, kiedy po raz pierwszy dowiedzieli się o danym zagadnieniu i jak wpływa ono na ich codzienne życie. Alternatywnie, można również zachęcić uczniów do wykorzystania tej metody do przeanalizowania ich własnych życiowych wyborów i wydarzeń z ich życia, które doprowadziły ich do miejsca, w którym obecnie się znajdują (np. wyboru określonego obszaru nauki, posiadania określonych zdolności, itp.).

Wymagane materiały:

Wydrukowane karty osi czasu, kartki A3, długopisy/markery, taśma, gazety.

Przygotowania:

Rozmieść karty z osią czasu na jednym stole oraz różne stare gazety na drugim stole w sali lekcyjnej. Wydaj każdej osobie uczestniczącej 1 czystą kartkę w formacie A3, która będzie jego dokumentacją zadań podczas zajęć.

Instrukcje:

- Poproś osoby uczestniczące o wybranie jednej karty z osi czasu ze stosu (bazując na atrakcyjności wizualnej, bez czytania opisu na odwrocie).
- Następnie osoby uczestniczące zostają poproszeni o umieszczenie karty na środku kartki formatu A3 (za pomocą nietrwałej taśmy) i zbadanie, w jaki sposób treść karty jest istotna lub powiązana z ich codziennym życiem. To indywidualne zadanie (każda osoba uczestnicząca pracuje nad własnym plakatem). Mogą rozważyć pytania takie jak:
 - Przypomnij sobie moment, gdy po raz pierwszy dowiedziałeś się o tym zdarzeniu/osobie (cokolwiek jest przedstawione na obrazku);
 - Jak oceniasz ten obraz? Co skłoniło cię do tego wyboru?
 - Jakie jest znaczenie tego (wydarzenia historycznego, osoby, symbolu i koncepcji) dla naszego współczesnego życia? Czy ma to jakiegokolwiek znaczenie dla Twojego życia?
 - Jaką jedną rzecz zmieniłbyś/zmieniłabyś na świecie (zainspirowany/a tą kartą)?
- Należy zaprosić osoby uczestniczące do wykorzystania artykułów prasowych (zdjęć, nagłówków), wyciąć je i wykorzystać w swoich pracach w formie kolażu-plakatu.
- Po zakończeniu wszystkich zajęć (zalecany czas trwania to 30 minut), osoby uczestniczące mogą umieścić swoje plakaty na ścianach klasy, a pozostałe 15 minut można przeznaczyć na cichy "spacer po galerii", podczas którego eksplorują wzajemnie swoje prace.

POMYSŁY NA PRACĘ DOMOWE

- Osoby uczestniczące, niezależnie od formy pracy – indywidualnej czy grupowej, mogą otrzymać zadanie stworzenia własnych harmonogramów, które zostaną zaprezentowane na zajęciach. Osoba prowadząca może wyznaczyć temat/przedmiot/okres historyczny, ale także dopuścić wybór własnego tematu przez osoby uczestniczące. Podczas tworzenia harmonogramu zaleca się korzystanie z różnorodnych źródeł, takich jak internet, biblioteka, encyklopedia, gazety, a także przeprowadzanie wywiadów z rodzicami, dziadkami, innymi osobami prowadzącymi. Zachęca się osoby uczestniczące zainteresowane narzędziami projektowania cyfrowego lub graficznego do stworzenia własnych cyfrowych lub graficznych osi czasu, które można później wyeksponować na ścianie klasy lub na stronie internetowej szkoły. Istnieje wiele narzędzi online do tworzenia osi czasu, takich jak <https://www.readwritethink.org/classroom-resources/student-interactives/timeline>, <https://www.tiki-toki.com/>, <https://www.sutori.com/>, <https://timeline.knightlab.com/>.
- Inną pracą domową może być przypisanie każdej osobie uczestniczącej pojedynczej karty osi czasu w celu dalszych poszukiwań w domu. Mogliby zbadać dodatkowe informacje i zostać poproszeni o napisanie krótkich wypowiedzi, które mogliby następnie zaprezentować grupie podczas następnej sesji.

IMPLEMENTACJA ONLINE

Dzięki postępowi w cyfrowej technologii edukacyjnej, wdrożenie pracy na kartach osi czasu w zajęciach online jest stosunkowo łatwe.

W przypadku zainteresowania wykorzystaniem obecnych zestawów kart osi czasu JustNow w formacie cyfrowym, zachęcamy do skorzystania z jednego z poniższych serwisów edukacyjnych z osi czasu (większość z nich jest bezpłatna), aby przenieść treści do formy online:

- Sutori: www.sutori.com
- Tiki Toki: www.tiki-toki.com
- Oś czasu stworzona przez KnightLab: <https://timeline.knightlab.com/>
- Na Timetoast: www.timetoast.com
- Ścieżka czasu: <https://timepath.co/edukacja>
- Grafika czasowa: <https://time.graphics/>
- Darmowa oś czasu: <http://free-timeline.com/>

Cyfrowe osie czasu mają zaletę obsługi dodatkowych formatów informacji, takich jak multimedia, hiperłącza i mapy, oprócz tekstu i obrazów. W kontekście zajęć edukacyjnych online, opartych na wykorzystaniu cyfrowych osi czasu, instruktor/instruktorka może pozwolić osobom uczestniczącym na zapoznanie się z treścią przed rozpoczęciem dyskusji plenarnej na temat ich doświadczeń związanych z tematem osi czasu. Ponadto, cyfrowe osie czasu stanowią skuteczny sposób motywowania osób uczestniczących do przeprowadzania własnych badań w ramach pracy domowej. Osoby uczestniczące mogą wybrać postać historyczną lub wydarzenie, aby stworzyć cyfrową oś czasu z 10–15 kartami przedstawiającymi życie danej osoby lub chronologię wydarzenia. Zbiór tych cyfrowych osi czasu zadań domowych może być wykorzystany do edukacji rówieśniczej, umożliwiając uczniom współpracę oraz poszerzanie ich zbiorowej wiedzy i zrozumienia tematu.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Treść tego materiału nie odzwierciedla oficjalnej opinii Unii Europejskiej.
Odpowiedzialność za informacje i poglądy wyrażone w tym materiale spoczywa wyłącznie na autorze (autorach).